LUNDS UNIVERSITET

To be (in government) or not to be?

Undersøgelse af Dansk Folkepartis ageren
under VK-regeringen i 00'erne

Statvetenskapeliga Institutionen
Statsvetenskap
STVA 22: Hur stater styrs - uppsats
Vejleder: Per Andersson

Christian Martin Eschen Friis

Malte Dannerfjord Henningsen

Abstract

Dette studie tager sit udgangspunkt i Dansk Folkepartis snarlige mulighed for at stå med valget, om partiet vil indgå i regering eller vælge at stå udenfor, som støtteparti til en borgerlig regering. Casestudiet kortlægger Dansk Folkepartis policy indflydelse, som fast støtteparti til VK-regeringen gennem 00'erne. Med studiet bevises det, at Dansk Folkeparti anvendte sig af studehandelsstrategien, hvorved partiet fik indrømmelser på udlændinge- og asylpolitik ved at støtte VK-regeringens økonomiske politik. Det diskuteres endvidere om muligheder og konsekvenser ved at indgå i en regering for partier med anti-immigrations-holdninger.

KEY WORDS:
Dansk Folkeparti
VK-regering
studehandel
(formel) minoritetsregering
fast støtteparti

ORDANTAL:
8.736

Indhold

Mere opportunt at agere fast støtteparti? 3
Indledning 3
Tidligere forskning 3
Problemformulering 4
Dispositio 5
Historie og baggrund om VK-regeringen og Dansk Folkeparti 5
Danske regeringer 1973-2015 5
VK-regeringen i 00'erne 7
VK-regeringens regeringsgrundlag 8
Dansk Folkepartis historie og mærkesager 8
Teori 9
Regeringsdannelse 9
Minoritetsregeringer og støtteparti(er) 10
Parlamentarisk (sam-)arbejde 12
Politisk indflydelse 13
Det faste støtteparti 14
Metode 15
Resultat og analyse 17
Forligskredsene 2001-11 18
Forlig/aftale med og uden Dansk Folkeparti 20
Temporalt perspektiv 21
Diskussion 25
Fortidsperspektiv 25
Det fremadrettet perspektiv 27
Konklusion 29
Referencer 31

Mere opportunt at agere fast støtteparti?

"Dansk Folkeparti har sat landet på rette kurs. Men vi er kun lige begyndt, og vi er klar til endnu mere ansvar."

(DF(b) u.å.)

Indledning

I 2015 er der valg til det danske parlament, Folketinget. Meningsmålinger tyder på, at den borgerlige blok bestående af Venstre (V), Det konservative Folkeparti (KF), Dansk Folkeparti (DF) og Liberal Alliance (LA) får majoriteten af pladserne i Folketinget (Ritzau Index u.å.). Derved kommer spørgsmålet om, hvilken partipolitisk sammensætning en kommende regering skal have.

Før sidste valg, perioden 2001-2011, havde den borgerlige blok flertal. På daværende tidspunkt bestod regeringen af Venstre og Det konservative Folkeparti, med Dansk Folkeparti som fast parlamentarisk støtteparti. Partierne havde et tæt samarbejde, hvorfor det blev diskuteret, hvorvidt om Dansk Folkeparti ønskede og *kunne* komme i regering med de andre borgerlige partier (Meret 2011: 251). I slutningen af perioden mente partiet selv, at det var klar til at gå i regering, hvis der kom et borgerligt flertal, og såfremt partiet fandt det gunstigt (Brandstrup & Kaae 2010a; 2010b).

I forbindelse med det kommende Folketingsvalg i 2015 diskuteres det, om den tidligere regering igen skal dannes med støtte fra DF, eller om partiet skal indgå i regering med et eller flere partier i den borgerlig blok, selvfølgelig afhængig af valgresultat og Folketingets sammensætning. Partiets formand, Kristian Thulesen Dahl mener, at "det måske kan være mere opportunt at agere støtteparti for en kommende regering - i det tilfælde, at blå blok skulle stå med et flertal - nøjagtigt som man gjorde under […] seneste borgerlige regering[er]" (DR 2014). Den nuværende formand har dermed genåbnet debatten, hvorvidt om DF er regeringsduelige. Men er regeringsmagten det sted, hvor der ligger mest policy indflydelse?

Tidligere forskning

"De fleste danske regeringer råder ikke over eget flertal og må forhandle med oppositionspartier" (Christiansen & Pedersen 2014b: 363) for at få gennemført politik. Litteraturen vedrørende Danmark har derfor været præget af Danmarks hyppigt forekommende minoritetsregeringer (Strøm 1984; 1986; 1990), samt hvorledes regeringsformationen er foregået/endt (se bl.a. Bäck 2010 og de Swaan 1973). Forholdet mellem regeringen og oppositionspartierne er blev undersøgt i forhold til, hvor den politiske indflydelse ligger (Christiansen & Pedersen 2014a; 2014b; Damgaard &

Svensson 1989; Nørgaard & Klemmesen 2009). Litteraturen vedrørende undersøgelse af støttepartiernes ageren og position i det danske parlamentariske system er desværre mangelfuld, hvilket kan undre én, når regeringen er tvunget til at forhandle med oppositionspartierne. En årsag hertil kan være, at det ikke har været kutyme i Danmark, at et af oppositionspartierne fast har støttet regeringen (Strøm 1990: 96). Det nyeste eksempel på dette er det tætte samarbejde mellem VK-regeringen og Dansk Folkeparti fra 2001 til 2011 (Christiansen & Pedersen 2014b: 365). En anden årsag hertil er, at der ikke har været almindeligt med decideret støtteaftaler mellem regeringen og støttepartier (Christiansen & Damgaard 2008: 59ff). Alligevel kan regeringen godt primært støttes af et (eller flere) fast(e) parti(er), som det var tilfældet i 00'erne. Christiansen og Damgaard (ibid.) har undersøgt, hvordan partier udenfor regeringen kan opnå politisk indflydelse i de tre skandinaviske lande uden at gå i detaljer i hvert regeringstilfælde. Dog hævder de at "[s]ince 2001 the Liberal-Conservative minority government has primarily relied on the support of the Danish People's Party. […] [T]he party has supported the general economic policy of the government. In exchange for support the Danish People's Party has achieved various concessions from the government and succeeded in influencing tight immigration policies" (ibid.). De to forskere mangler dog, at begrunde og vise resultater for deres påstand.

Problemformulering

Denne undersøgelse har til formål, at kaste lys over manglen i forskningen, og se om Christiansen og Damgaards (ibid.) påstand stemmer. Derfor undersøges det, **hvorvidt Dansk Folkeparti anvendte sig af de muligheder for indflydelse som litteraturen beskriver for et fast støtteparti?**

Vi anser Dansk Folkepartis position i 00'erne som fast støtteparti til VK-regeringen, som en relevant case til at indhente information omkring fast støtteparti til en formel minoritets-regering, da Danmark er det land med flest minoritetsregeringer, men formelle minoritetsregeringer heri er sjældne (Strøm 1990). VK-regeringen er det nyeste eksempel.

Tabel 00: Forkortelse i undersøgelsen

Forkortelse	Betydning
V	Venstre – Danmarks Liberale Parti
KF	Det konservative Folkeparti
DF	Dansk Folkeparti
VK-regering	Minoritetskoalitionsregering bestående af Venstre og Det konservative Folkeparti

Det vi ønsker, er at belyse om Dansk Folkeparti opnåede mest indflydelse, ved at være fast støtteparti og stå udenfor regeringen, eller ville have nydt mere gavn ved at indgå i regeringen.

Dispositio

Opgaven består af en række forskellige dele, der nævnes i fortløbende rækkefølge. Først fremsættes en beskrivelse af regeringer i Danmark og VK-regeringen og Dansk Folkeparti i et historisk perspektiv, for at give læseren den fornødne samfundshistoriske indblik, der er nødvendigt for at forstå opgaven.

Dernæst en teoretisk gennemgang af det faste støttepartis rolle under en formel minoritetsregering, som indbefatter præsentation af det litteratur, der har betydning for regeringssamarbejde og det legislative arbejde i parlamentet, regeringsdannelse, minoritetsregering og støtteparti(er), parlamentarisk (sam-)arbejde, politisk indflydelse og det faste støtteparti.

I tredje del fremsættes metode, der efterfølges af en resultatdel, hvor der og vil forekomme en analyse og slutteligt en diskussion, der afrundes med en konklusion.

Historie og baggrund om VK-regeringen og Dansk Folkeparti

Danske regeringer 1973-2015

1973 var året, hvor dansk politik blev vendt på hovedet. De 175 mandater (ekskl. de fire nordatlantiske) til Folketinget fordelte sig mellem dobbelt så mange partier som tidligere, da fem partier blev til 10 (European Election Database u.å.), og det effektive antal af partier steg markant fra omkring fire til syv (Laakso & Taagepera 1979: 16). Dermed var det parlamentariske system i Danmark ændret markant. Og Folketingvalget 1973 ville fremover kendes som Jordskredsvalget (European Election Database u.å.). Derfor opereres med dette årstal som udgangspunkt til at sammenligne Dansk Folkepartis position og ageren i parlamentet.